

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 cor.
pe 1/4 an 5 cor.
pe o lună 2 cor.
N-ri de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrisuri nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:
de un șir garmond: prima dată 14
banii; a doua oară 12 banii; a treia
oară 8 b. de fiecare publicație.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 302.

Scrisori nefrancate nu se primesc.

LIMBA UNGUREASCĂ ÎN ȘCOLI.

De trezeci de ani o luptă inversunată se dă între guvernele ungurești și între autoritățile diferitelor confesiuni. Mănate de un șovinism detestabil, guvernele, rind pe rind, au căutat să se distingă nu numai prin *statificarea* învățământului public, dar și prin *maghiarizarea* școlilor naționalităților.

S'a și ajuns astfel că pe lângă cele 10.173 școli curat maghiare mai sunt 2424 școli *mixte*: maghiaro slovace, m.-române, m.-rutene, m.-sârbe și maghiaro-croate.

Ei, dar tot au mai rămas:

2244 școli curat românești		
558 » » slovacești		
387 » » germane		
135 » » sârbești și		
105 » » rutenești.		

Acestea stau ca un ghimpe în ochii guvernanților noștri. Și cu toate că și în aceste școli limba maghiară se propune după formă și lege, cu toate că în discursul său program Tisza adusese elogii școlilor confesionale și le punea în vedere ajutor de stat, *de multe zile presa maghiară* plină de amănunte privitoare la chipul cum Berzeviczy are să facă minuni: să dea învățământului public o așa îndrumare, încât să nu mai fie în Ungaria suflare care să nu știe lăuda pe Domnul în dulcea limbă arpadiană!

În scurtă vreme — așa se zice — ministrul instrucțiunii publice va și depune la

biourul Dieiei proiectul de lege menit să facă din *idete* — trup! Caci nu-s de loc mulțumiți patrioții cu progresele de până acum. Zadarnic d'atâta vreme elevilor nemaghiari din școlile confesionale li-se propune limba maghiară, zadarnic s'au luat tot felul de măsuri ca în gimnaziul să se continue și mai cu foc ceea-ce se 'ncepe chiar în asilele de copii: învățarea limbii maghiare — în țeara aceasta totuși mai bine de jumătate dintre cetățeni nu știu ungurește și o ură și dispreț se manifestă, între naționalități, față de această limbă. Asta nu mai merge așa, zice presa »patriotică«. D'aceea un asalt puternic trebuie să se îndrepteze asupra școlilor confesionale nemaghiare. Unde numai se poate, ele să fie statificate, să fie maghiarizate. Să se introducă un metod practic de a-î face pe elevi să învețe mai lesne ungurește, controlul să fie neîndurat de sever și învățătorii să fie crescuți în spirit patriotic după concepția șovinistă și oprii să fie dela tot ce i-ar aminti o viață națională.

«Să nu fie — zice «Magyar Szó» (dela 6 Aprilie) o singură colibă valahă, în care să nu pătrundă, ca porcele, razele puternice, dătătoare de viață ale ideii de stat maghiar. Limba maghiară să pătrundă prin toate deschizăturile, după-cum pătrunde prin fereastră lumina. Are să se schimbe, să se primenească aierul... Cele 20 milioane de Unguri — despre cari fostul ministru croat Tomassics vorbise în batjocură — vor fi nu un vis, ci ca o rea-

litate se vor prezenta în cadrul statului unitar maghiar».

Și toate acestea s'ar face cu învoirea Vienei.

«Curtea se închină înaintea statului unitar maghiar», — acesta e titlul sub care organul baronului Bánffy scrie că din partea Curții ministrul Berzeviczy are mână liberă, deoarece-ce în cele din urmă Curtea s'a convins că numai așa își poate crea garanții pentru viitor... «Ea singură vrea să creeze deci în țeară hegemonia necontestată a limbii maghiare, a ideii de stat maghiar și a nației ungurești»...

Adevărat că în același timp «Pesti Hirlop» e tristă gândindu-se «ce departe suntem încă de viitorul în care în toate școlile din patrie limba de propunere să fie cea maghiară»...

Noi suntem însă în clar cu ceea-ce vrea și ministrul și opinia publică maghiară saturată de presa șovinistă cu cele mai ciudate și detestabile idei. E clar pentru noi mai ales un lucru: că proiectul de maghiarizare a școlilor în primul rînd pe noi Români ne vizează, caci dintre toate naționalitățile, noi singuri suntem cei cari avem mai multe școli, noi suntem cari după Unguri stăm în primul rînd și în ce privește zăgazul contra unității limbistice a statului, caci față de 1,502,820 elevi unguri opunem peste jumătate milion elevi români. Și trăim toți compacti și avem la spate un popor frate într'un regat înfloritor.

RIVALII.

Roman de Max Kempner Hochstädt. 9

El îi aruncă o privire plină de foc, ea însă își întoarse ochii către tatăl ei, care azi părea de tot întințit și părea că nu mai voește să sfârșească cu aplausele.

Cum sala începuse a se goli și nu rămăsese îndărăt numai vre-o câte-va celebrități din lumea științifică și vre-o câți-va cavaleri cari cu toții se îmbulzeau către podiu spre a strânge mâna curagiosului scrutaător, di Hedberg încă voi să o facă aceasta, Gerda însă îl reținu și dori să meargă imediat acasă.

La ușa, unde eșiau, dase în mulțime de Roderich, care zise cu un zimbet amar:

„El ascunde îndată și laurii fratelui meu“!

„E bine că te întâlnesc“, zise ea repede. Baronul mi-a împărtășit că ți-a predat cele rămase îndărăt de René“.

„Așa este, zise Roderich, durere însă ziarul fratelui meu lipsește“.

„Aceasta încă ne-a spus-o deja. Mai este încă un obiect între ale lui René care este al meu și pe care incredințându-mă în cavalerismul d-tale, l-aș cere îndărăt“.

„Fără îndoială numai să mi-l numești“.

„La plecarea lui René, i-am dat un medalion cu portretul meu“.

„Medalionul d-tale nu se află în lăsamântul lui René, întocmai ca ziarul“.

„Lipsește? strigă Gerda speriată, asta e ceva de însemnat“.

„Chiar foarte de însemnat“, repetă el îngândurat.

În acest moment observă dînsa, că baronul se coborî de pe podiu și plecă către dînsa, își luă deci repede adio dela Roderich și grăbi la tatăl ei, care o așteptă afara.

Baronul observă bine fuga ei.

„Mică pisică“ murmură, „tot n'o să-mi scapi“.

Bătrânul Hedberg și baronul Schneiders deveniră prietini nedespărțibili. Călariau împreună, mergeau braț la braț în club, cercetau turful împreună și rar trecea o zi ca baronul să nu meargă acasă la Hedberg. Gerda observă bine că vizitele baronului o priveau îndeosebi pe ea, totuși îl primi rece ca totdeauna și cu cât el își da mai multă silință să o câștige, dînsa cu atât mai mult se retrăgea.

Roderich care îi era mult mai simpatic, din contra abia să lăsa văzut; ea îi devenise mai dragă ca ori-când și gândul că e liberă, lăsa să se nască în el dorințe nehotărîte, pe cari judecata lui le condamna și pe cari cu întreaga energie încercă să le subjuge. Gerda îi cunoștea bine sentimentele și aprecia aceasta retragere și mări stima ce simțea pentru dînsul, deși nu cu plăcere se lipsea de societatea lui, ne mai avînd cu cine vorbi despre cel mort.

La mai multe luni după rentoarcerea baronului s'a întâmplat ceea-ce lumea științifică de mult a prevăzut: baronului i-s'a dat titlul de profesor, ca recompensă serviciilor sale.

Gerda stătea tocmai la fereastră cu privirea vagă perdută în gânduri, când îi fu anunțat noul profesor.

„Tatăl meu a plecat“, îi primi ea scurt.

„Nu am lipsă de tatăl d-tale la aceea ce vreau să-ți spun, răspuse el“.

Gerda se cutremură; află instinctiv, că se apropie momentul unei pertractări neplăcute.

„La tot cazul ai cetit deja despre oferirea rangului meu“?

„Da“ zise ea rece; „și te felicit“.

Baronul pași încet spre dînsa privind-o mereu.

„Și aceasta e tot“ întrebă el cu voce domoală. „Nu ai alt sentiment pentru mine, decât răceala aceasta ghietoasă? Până când sigur a trebuit să observi deja de mult că te iubesc, că te iubesc la nebunie Gerda“!

Gerda să făcu albă ca ceara.

„Dle baron“, strigă ea indignată, pășind un paș îndărăt și măsurîndu-l cu o privire mândră. „D-ta îți permiți un limbagi“...

„Este limbagiul dragostei. Ai jelit deja destul pe cel mort. Acum viața își pretinde din nou drepturile“.

„Numai acele drepturi pe cari eu de bună voe le dau“.

„Gerda nu fii fără inimă. Întreaga mea avere ți-o pun la picioare, pe palme o să te port vieța întreagă“.

„Nu am lipsă de acestea“! răspuse ea scurt.

„Pentru-ce mă respingi“? întrebă cu față întunecată, baronul.

Incumbă deci sinoadelor ce se intru-nesc în Dumineca Tomii la Arad, Caransebeș și Sibiu să se ocupe îndeosebi de afacerile școlare. Să avizeze la toate măsurile unite a întări învățământul nostru confesional.

Convocarea Sinodului Aradan.

Tuturor deputaților sinodali li-s'a trimis următoarea convocare:

Ioan, din îndurarea lui Dumnezeu drept credinciosul Episcop al bisericii gr.-or. române în părțile Aradului, Orăzii-Marii, Ienopolei și a Hălmașului, precum și în cele adnexate din Bănatul-Timișan. Iubitului cler și popor și iubiților deputați ai Sinodului nostru eparhial: dar și îndurare dela Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Isus Cristos!

Cu provocare la §-ii 89 și 90 din Statul-Organic convocăm Sinodul nostru eparhial ordinar al dieceșei Aradului la biserica noastră catedrală de aici pe *Dumineca Tomii*, adică pe 4/17 Aprilie, a. c., orele 9 dimineața, în care zi după săvârșirea serviciului divin, va urma deschiderea Sinodului în sala mare a seminarului diecesan.

Amăsurat acesteia, invitând pe toți domnișii deputați și astfel și pe T. D.-Ta la ședințele sinodale și împărtășind tuturor binecuvântarea noastră arhierască, am rămas.

Arad, la 23 Martie (5 Aprilie) 1904.

Al vostru tuturor de bine voitor

Ioan I. Papp, m. p.
Episcopul Aradului.

Doliul unei distinse familii române.

Dl D. Comșa, profesor în Sibiu, unul dintre fruntașii vieții noastre publice, familia sa, numeroasele rudeniți și prieteni, au fost greu încercați de soarte.

Ni se depeșează adică din Budapesta, că fiul său, sublocotenent de pionieri Victor Comșa, a încetat azi noapte din viață în spitalul garnizoanei.

„Nu mă chinui mai departe!“

„Vreau să știu motivul“, strigă el scos din fire.

„Ei bine, dacă vrei să ști cu ori-ce preț; pentru-că nu te pot suferi,“ și cu aceste îi întoarse spatele.

Schneiders rîse hațjocitor.

Haha! Asta e o vorbă sinceră. Așa des nu mă poți suferi? Ei, las poate vine încă momentul superba mea Donă, când o să-mi ceri scuse pentru acest cuvânt“.

Îi aruncă încă o privire furioasă care se asemăna cu acele ale animalelor răpitoare, ș'apoi pleacă cu pași repezi și eși trântind ușa.

Cu un ceas mai târziu intră bătrânul Hedberg în odaie și merse direct spre dînsa.

„A fost baronul aici?“ întrebă el la aparență liniștit, aruncându-se într'un scaun.

„Da“.

„Ți-a cerut mîna?“

„Da, tată?“

„Ei și tu?“

„L'am refuzat!“

Pumnul bătrânului căzu cu greutate pe masă și sări în sus, ear vinele dela tîmple i-se umflară de furie.

„L'ay refuzat?“ întrebă el iritat, „și de dragul mofturilor tale copilărești eu să mă las ruinat?“

„Ruinat?“ întrebă ea surprinsă.

Trad. de Hortense B.

Bravul tîner fusese atins de o crudă boală, care nu iartă, și deși a stat vreme mai îndelungată în Italia de sud, a fost repus în floarea vîrstei.

Inmormîntarea se va face Joi la orele 3, cu pompă militară.

Indureratul părinte se afla de mai multe zile la patul fiului său.

Îi trimitem lui și familiei sincerele noastre condolențe, ear decedatului fie-i somnul lin și memoria eternă.

Despre introducerea limbii românești în biserica Românilor.

Discurs rostit la 21 Martie (3 Aprilie) 1904 în ședință solemnă a Academiei române din București

sub președinția

M. Sale Regelui

de

Ioan Bianu.

I.

Cînd Românii se ivesc din chaosul medieval — și vin târziu de tot să-și iea locul între popoarele formate din fărîmăturile și rămășițele împrăștiate ale marelui popor roman și între cele ivite la viața istorică prin mișcarea profundă, pe care a produs-o desmembrarea imperiului lumii, pînă atunci crezut etern, — atunci Românii se arată într'o stare în multe privințe deosebită de celelalte popoare romnice. Ei se ridică din mijlocul unei lumi nouă — a lumii slave, cu care printr'o conviețuire seculară se amestecară, în a cărei biserică se înclinău, a cărei organizare socială în multe o primiră și și-o prefăcură în obicei.

Organizarea politică a statelor noastre fusese luată după cea bizantină cunoscută de ai noștri dela Bulgari, și mai presus de toate biserica Românilor era aceeași cu a acestor Slavi, avînd limba lor în toată slujba religioasă, în toată cartea, în tot scrisul, și prin urmare și în viața formală și oficială a Statului. Limbii românești, nobilei continuătoare a limbii legiunilor neînvînse, îi rămăsese modesta stare de limbă vorbită în relațiile zilnice, de limbă nescrisă, neîntrebuințată nici la altarul și strana bisericii sau în serviciile religioase de ori-ce fel, nici în scrisul actelor de cancelarie a puterii Domnești, care era „toată cîrma“ țării.

Așa a fost la început, în întîiele secole ale încheierii statelor românești și a vieții noastre bisericesti și sociale. Dar cu cât întregă această viață se închea mai bine, cu atât era natural să se simtă tot mai mult greutatea de a întrebuința limba strîină, pe care numai prea puțin și cu prea multă osteneală o puteau învăța și înțelege.

Pe acele timpuri cartea era un instrument bisericesc și era atât de strîns legată de biserică, încât căraturii erau aproape numai fețe bisericesti — preoți și călugări; ei au fost de aceea și întîii însemnători și povestitori ai faptelor istorice. Intre ei era natural să se simtă mai întîiu trebuința de a se întoarce și pe limba înțeleasă de toți cărțile sfinte cari cuprind fundamentele credinței, pentru-ca astfel să fie cu puțință a răspîndi mai ușor înțelegerea sfîntelor învățături în masele poporului și mai întîiu între cei mîrunți și numeroși, cari se pregătiau spre a fi slujitorii bisericii în mănăstiri și în sate, și cari altfel trebuiau să stea mulți ani sub dascălii mănăstirilor spre a învăța limba slavă, cea străină și greu de învățat.

Întîiele traduceri românești de acest fel par a fi fost făcute în mănăstirile Moldovene din Bucovina, către sfîrșitul marelui Ștefan Gloriosul și înțeleptul domn, la 1475 prin două chrisoave. a înzestrat cu sate vechi mănăstire a Homorului pomenită dela 1428, a înălțat însuși acolo alte patru mănăstiri mari, Putna la 1470, Pătrăuții la 1478, S-tul Ilie și Voroneț la 1488, și tuturor le-a dat sate și moșii. Astfel a produs o mare înviorare a activității culturale și artistice interne a mănăstirilor din acea parte

a țării, ceea-ce se vede și din frumoasele manuscrise de Evanghelii făcute atunci, câte au ajuns pînă la noi.

Pentru a da elementele instrucțiunii teologice călugărașilor români adunați în mare număr în aceste mănăstiri pare să se fi tradus după slavonește cel puțin Noul Testament, temeiul credinței, și Psaltirea, comoară de cea mai înaltă poezie prin care sufletul omenesc umilit se înalță spre Dumnezeu. Traducerile acestea au fost făcute în felul vorbirii locale, carecterizat față de vorbirea triumfătoare de mai târziu prin cunoscuta particularitate fonetică a schimbării lui *n* între vocale în *r*, particularitate, care pare a fi fost pe atunci caracteristica limbii în regiunea nordică și apusană — Moldova de sus și Ardealul de miază noapte și de apus, precum caracteristică este și astăzi fărîmăturii de limbă, cîntă a mai rămas pînă la noi, în Istria.

Astfel se întrevede în ceața trecutului îndepărtat — către sfîrșitul secolului XV — întîia încercare de a se înalța limba noastră la starea de limbă de carte, de limbă literară. Încercarea aceasta a rămas însă fără urmare.

(Va urma.)

Procesul „Poporul Român“.

Se știe că procuratura din Budapesta l-a făcut ziarului «Poporul Român» cîntea unui proces. Procurorul a cerut pedepsirea d-lui D. Birăuț pentru-că în ziarul său a făcut politică fără a fi depus spre acest scop cauză. Judecătoria, nici vorbă, a și grăbit să condamne pe d-l Birăuț, anume la 60 coroane amendă. Procurorul nu este însă mulțumit cu atîta ci a apelat pentru a i-se da d-lui Birăuț o pedeapsă mai mare.

Petrecerea din Ghioroc.

Concertul și petrecerea din Ghioroc dată Marți după Paști, a succes splendid.

Eată numele acelor bravi studenți universitari cari au venit cu acest prilej aici:

Sebastian Stanca, st. fil. presidentul soc. „Petru Maior“, George Gêrda, st. iur. vicepr. soc. „Petru Maior“, Octavian Goga, st. fi. redactorul „Luceafărului“, St. Bărbucean st. med. Leonida Domide, st. med. Aurel Iorga, st. med. Aug. Monția, st. fil. Virgil Muntean st. med. Leo Bohatîel st. techn. Traian Iarca st. vet. Pompil Nistor, st. med. Vasile Voma, st. fil. Danil Vasu, st. iur. Ioan Blădariu, st. med. Const. Nedelcu, Ioan Șepeșan, st. med. Geoge Navnea st. fil.

Programul ce s'a executat e următorul:

1. Cîntec de seara de N. Popovici, esecutat de cor.

2. Concertul 9 de Beriot, solo de violină, es. de Angustin Monția st. in fil., acompaniat la pian de Aurel Iorga st. in med.

3. Suvenir de Moscva, vals de Ivanovici, es. de orchestră.

4. Ilustrația română, solo de pian, es. de d-șoara Mărioara Dogée.

5. a) Iuzadar, de G. Dima, b) Furtuna de * * es. de cor.

6. Herșu Bocăgiu, monolog de V. Alexandru predat de George Gêrda stud. in drept.

7. Poutpouriu, III. de I. Mureșan, es. de orchestră.

Vom reveni mai pe larg.

Din străinătate.

Intrevederea a doi ministri.

D. Tittoni, ministrul italian de afaceri străine, a plecat la Abbazia, unde Sâmbătă a întîlnit pe contele Goluchovsky.

«Fremdenblatt» salută întrevederea celor doi ministri de afaceri străine, Contele Goluchowski și Tittoni, ca o nouă afirmațiune a nestrămutatei alianțe, care unește cele două State.

«Intrevederea dela Abbazia, zice oficiosul vienez, nu trebuie atribuită vre-unor împrejurări din prezent. Este firesc că cei doi ministri vor discuta chestiuni politice, dar este constant că chestiunea balcanică n'ar fi oferit pentru acum motivul unei întrevederi, căci această chestiune și-a avut o deplină soluțiune în același timp cu chestiunea reformelor».

Dacă, cum «Fredenblatt» nădăjduște, inspectorul general, agenții civili de control și ofițerii străini ai gendarmeriei vor reuși a-și îndeplini misiunea lor, liniștea în Macedonia va fi asigurată și statu quo păstrat.

În ce privește, în special, înțelegerea austro-italiană, organul vienez adaogă că asigurările speciale, care au părut de dorit, au fost schimbate încă de mult între Austro-Ungaria și Italia. Ambele state știu că ele pot compta reciproc pe desinteresarea lor în ce privește Albania.

Visita lui Delcasse la Vatican.

Ziarele *Radical*, *Aurore*, și *Lanterne* confirmă știrea lui Figaro, că ministrul de externe Delcassé a făcut demersuri pentru o întâlnire cu secretarul de stat *Merry del Val*. Aceste ziare notează, că acest demers s'a făcut fără știrea lui Combes.

Ziarul *Gil Blas* condamnă politica papei Piu X, din cauza că în comisiunea pentru apărarea ecleziei a chemat și pe cardinalul *Vanutelli*. Articolul sfârșește cu a declara, că moștenirea papei Leone XIII a ajuns pe mâni rele, ear biserică romană se află în fața unui pericol iminent.

Contrar tuturor știrilor răspândite, conform cărora *Delcassé* și *Merry del Val* s'ar întâlni din incidentul vizitei lui Loubet la Roma organul oficios al vaticanului «*Osservatore Romano*» declară că atari demersuri nu s'au făcut.

Războiul ruso-japonez.

Telegramele mai recente sosite de pe câmpul de luptă dovedesc, că Japonezii încep deja a debarca trupe la gura râului Yalu. Aceasta, adevărat, e lucru greu și merge încet, căci vapoarele nu se pot apropia de țărm din cauza adâncimei mici a apei fluviului și astfel sunt nevoiți a transporta trupele dela vapor la mal cu bărci și șalupe. Însă nici Rușii nu pot împiedeca operațiunile aceste, căci Japonezii au ocupat deja întregul mal de-a stânga fluviului Yalu, ear la vărsarea lui în mare acesta se termină într'un golf atât de lat, încât nu se poate la nici un cas impușca cu tunul dela un mal la altul.

Armata, care debarchează acolo, stând sub comanda generalului *Oku*, după-ce a debarcat poate să se unească neconturbată cu oștirea de sub comanda generalului *Kuroki*, care operează pe linia *Pioeng-iang* — *Viciu*. Aceasta ar însemna pentru Rușii o putere armată așa de mare, încât ar putea deveni fatală operațiunilor militare de uscat. Situația Rușilor se mai agravează și prin împrejurarea, că armata de pe uscat a Japonezilor e spriginită din partea flotei japoneze, care circulează pe la gura râului Yalu, până-când Rușii sunt lipsiți de

un astfel de ajutor. Unele voci din St.-Petersburg chiar recunosc, că în cas, dacă s'ar întâmpla ciocnire între Ruși și Japonezi în timp de 10—15 zile, armata rusească nu prea are șanse de învingere. Ear cercurile militare din St.-Petersburg se tem și de întâmplarea, că la gura fluviului Yalu va debarca numai o parte a trupelor comandate de generalul *Oku*, până-când ceealaltă parte va debarca la Est, în *Gensan*, ca înconjurând armata rusă postată lângă fluviul Yalu s'o lovească din spate.

Flota japoneză este de-asemeni în deplină activitate. Deși a încetat cu ofensiva, totuși are destulă treabă pe marea Galbenă și pentru a sprigini operațiunile de uscat. Rusia se pregătește a trimite o nouă flotă spre apele din Extremul-Orient și când aceasta va fi fapt, ne putem aștepta la o ciocnire pe mare violentă, cărei să-i semene numai bătălia navală dela *Trafalgar*.

— Știri din străinătate primite prin poșta. —

— În urma neînțelegerilor între Germani și Poloni, ura împotriva Prusiei și Germaniei făcuse să se nască ideea de-o apropiere între Poloni și Ruși, idee salutată cu bucurie de panslaviști. Ce ocazia izbucnirii războiului cu Japonia s'a dovedit însă că ura Polonilor contra Rușilor e mai mare decât contra Germanilor. Polonii arată față că jertfele ce le fac pentru războiu le fac siliți și stau cu totul ostili ori-cărei mișcări de simpatie pentru Rusia; nici măcar o adresă de loialitate n'a putut afla destule iscălituri. Planul a întâmpinat împotrivire nu numai din partea elementelor tinere și liberale, dar chiar din a celor conservatoare Coloana sanitară ce se organizează e menită pentru Polonii răniți și e cu desăvârșire catolică. Pe Germani îi recunosc Polonii ca popor mai cult, iar pe Ruși îi consideră ca inferiori și-i desprețuesc. Polonii se simt așa de superiori Rușilor în toate privințele, încât cercurile industriale din Galiția ar fi dorind a face parte din Rusia, unde le-ar mai merge mai bine, scăpând de concurența Nemților. Inteligența simpatizează cu Japonia și pentru-că are instituții mai liberale decât Rusia.

— Ofițeri de pe „*Variag*” și „*Koreet*”, întorși în Rusia, dau amănunte asupra luptei eroice susținută de aceste vase în potriua unei escadre japoneze compusă dintr'un chiurasat, 5 încrușișătoare și opt torpiloare. Tunurile Rușilor nu puteau ajunge până la escadră și Japonezii aruncau bombe, ținându-se prea departe. Vasele rusești s'au retras și oamenii de pe ele le-au încetat, numai după ce 2 din tunurile lor au fost stricate și oamenii răniți și omorâți în mare parte. „*Variag*” era cu totul ciuruit de bombe, după un ceas de luptă; iar oamenii după el nu mai erau în stare de a se lupta. S'a dovedit că vasele nechiurasate, cum erau cele rusești, sunt neputincioase față de cele chiurasate. Chiurasatul japonez n'a căpătat nici măcar o zgrărietură în această luptă.

La întrebarea: De ce bombardează Japonezii Port-Arthurul? „*National Zeitung*” răspunde că nu pentru a-l lua; căci s'a dovedit încă dela bombardările Savastopolului, apoi chiar de curând prin ale Santiagului (Cuba), că nu ajunge la acest scop. Japonezii au voit numai să ție flota rusească lângă Port-Arthur ca să-și poată debarca în liniște soldații, tunurile, munițiile etc. în Coreea. Făcând cât mai mare stricăciune vaselor rusești, ori chiar reușind a le închide în portul interior, firește că și-ar fi ajuns scopul și mai bine.

Unii zic că prea puține stricăciuni au făcut vaselor rusești și în neproporție cu cheltuiala de muniții, de cari se poate să ducă mai târziu lipsă, tocmai când nevoia de ele ar fi mai mare. „*National Zeitung*” zice că stricăciunile sunt mari și numeroase. Un ziar american a publicat fotografii instantanee din cari se vede ce dezastru a făcut o granată japoneză pe un încrușișător rusec; de asemenea, altă fotografie arată distrugerea făcută de altă bombă într'un port. Mai ales au avut efect bombardările indirecte din baia Ti-

geon; căci Rușii n'au avut grijă să se pregătească pentru a putea și ei bombardarea aceea baie indirect.

Însă și Rușii mărturisesc că Japonezii au cucerit o câtime foarte mare de muniții rusești. „*Azahi*” cel mai mare chiurasat japonez, are muniții pentru câte 60 de focuri din tunurile cele mai mari, pentru câte 140 din altele, pentru câte 250 din altele și pentru câte 400 din tunurile de calibru 8—47 centimetri. Au mai avut grijă de a se aproviziona din vreme cu muniții din belșug pe trei ani.

Cât despre uzarea țevilor de tun, Japonezii pare c'au avut grijă să le poată înlocui ușor, la nevoie, cu cele fabricate în arsenalele lor.

— „*Universul*”, după „*Daily Telegraph*”, spune că două mii de Ruși, Cazaci și cavalerie regulată, ar fi înconjurați de Japonezi, fără chip de-a scăpa. În depeșă zice că la Koșan (Coreea), credem că e vorba de localitatea Kuak-șan, între Ceng-giu (Tyen-tjiu), unde a fost lupta cea dintâiu pe uscat, și între Sien-cien. În depeșă oficială rusească se spunea că s'au retras Cazacii spre Kuak-șan. Se mai spunea că Rușii s'au retras spre Un-san. E deci cu puțință să fi fost închiși într'o vale a munților un corp de cavalerie rusească, din cauza răpejunei cu care au înaintat Japonezii pe calea către Ialu.

— Londra 22 Martie (4 April.) Din izvoare japoneze se comunică știri despre mișcările nouă ale oștilor japoneze la Coreea și Mandșuria sud-estică. Din Șanghai se spune că Japonezii înaintează pe toată linia dintre Niu-giu-an, Andum, Girin și Vladivostoc; lângă Dagușan au debarcat 105,000 și înaintează spre N-Vest; 40,000 se află în Coreea nord-vestică și înaintează spre Ialu. A treia armată a debarcat în Coreea nord-estică și înaintează spre Apus, nu se știe în ce număr. O armată va debarca la Niu-giu-an la Sud-Vest. (Novoie Vremia). „*Novoie Vremia*” dă depeșă aceasta ca dovadă de minciunile ce răspândesc Japonezii și Englezii pentru a face pe Chinezii să creadă că Rușii vor fi zdrobiți curind.

— Din cele 245 de verste ale drumului de fier, pe lângă Baikal, numai 54 sunt gata. Mai trebuie făcute 9 tuneluri, o mulțime de poduri și 150 de verste terasament. Nu e de crezut c'o putea fi gata anul acesta. Se fac însă trei vapoare pentru spart ghița.

— „*Novi Krai*” din Port-Arthur descrie cele petrecute pe „*Baian*” în timpul celei din urmă lupte cu Japonezii. Granatele dușmanilor cădeau și explodau, omorînd om după om, până ce podul vasului era lunecos de sânge. Căpitanul stătea liniștit în turnul de observație și dădea porunci prin telefon la tunuri. Spitalul vasului fu în curând plin de răniți: 39 la număr. În șuerul bombelor, în bubuitul tunurilor, în pîrșala granatelor și ale lemnăriei sfărmate, chirurgii lucrau liniștiți; iar răniții abia scoteau câte un oftat înăbușit, deși unii sufereau îngrozitor.

Telegrame.

Atentat în contra ministrului president spaniol.

Madrid, la 12 April. Din Madrid se telegrafează: Când ministrul president *Fernando Mauza* a părăsit azi palatul senatorial, în stradă a fost atăcat și rănit cu pumnalul. Detaliile lipsesc, dar se ia ca sigur, că este vorba despre un atentat anarchist.

O depeșă sosită târziu noaptea anunță, că ministrul president de fel n'a fost vulnerat. Când ministrul s'a despărțit de suita regelui, un tânăr ras îmbrăcat în haine negre s'a repezit asupra lui, lovindu-l cu pumnul în obraz. În urma asta s'a iscat o larmă și o învâlmășeală grozavă, răspândindu-se vestea, că atentatorul a avut în mână pumnal. Ministrul și-a continuat după aceea calea mai departe, ear tânărul a fost deținut.

DIN ROMÂNIA.

Concurs pentru modelul de medalie a lui Ștefan cel Mare. Societatea numismatică Română, în urma însărcinării primite de la onor. minister al cultelor și instrucțiunii publice, publică concurs pentru facerea unui model de medalie, destinată a comemora patru centenarul lui Ștefan Vodă cel Mare.

Condițiunile concursului sunt:

1. Bustul lui Ștefan cel Mare, fără barbă. întors spre dreapta, cu inscripțiunea: Ștefan Vodă cel mare și sfânt, 1504—1904, Domn al țării Moldovei.

Pentru chipul lui Ștefan cel Mare, artiștii se vor adresa d-lui profesor Gr. G. Tocilescu, strada Primăverei 40, care le va pune la dispozițiune elementele necesare.

2. Modelul va fi făcut în gips, avind capul în mărime de 15 centimetri diam.

3. Modelul va fi trimis, pe adresa președintelui societății cancelaria Muzeului de Antichități, cel mult până la 15 Aprilie a. c. ora 6 p. m., purtând sub un plic sigilat numele artistului. Pe plic cât și pe lucrare se va scrie un motto sau un număr.

4. Lucrarea cea mai bună va fi premiată cu suma de 200 lei.

5. Societatea își rezervă dreptul de a grava modelul premiat.

Prima societate de Credit funciar român din București.

În ziua de Duminecă 7/20 Martie 1904 a avut loc a 31-a Adunare Generală a proprietarilor asociați ai Primei Societăți de Credit Funciar Român din București.

Ședința s'a deschis la orele 1 și 15 pm. fiind prezenți un număr de proprietari împrumutați, reprezentând bunuri ipotecate Societății pentru suma de lei 109.681.038.

Adunarea s'a ținut sub președinția d-lui Procopie Casotti, președintele consiliului de administrație al societății, asistat de d-nii: Carp Anton, Kalinderu Ion, Pilat Ion N., Polizu Micșunești D. V., Protopopescu D., Russet Roznovanu G., membri în consiliul de administrație și în asistența d-lui C. Năcescu, comisar al guvernului.

Biuroul s'a compus din d-nii: Procopie Casotti, președinte; d-nii Constantin N. Emândi și Alexandru Ilescu, scrutatori; din d-nii dr. G. I. Stănculescu și Ion I. Manoliu, secretari.

Dându-se apoi citire raportului asupra operațiunilor societății în cursul anului 1903, Adunarea a aprobat cu unanimitate:

1. Darea de seamă a operațiunilor Societății pe anul 1903.

2. Conturile și bilanțele administrației pe anul 1903, încuviințându-se a se distribui ca dividend proprietarilor asociați o sumă echivalentă cu 6 la sută asupra cuantumului ratei pentru semestrul I 1904 (rata de 1 Maiu s. n. 1904).

3. Descărcarea consiliului de administrație de gestiunea sa pe acelaș an 1903.

4. Budgetul veniturilor și cheltuelilor pe anul 1904; și budgetul fondului pensiunilor pe acelaș an.

S'a procedat apoi la alegerea a trei membri în Consiliul de administrație: doi în locul d-lor Ion Kalinderu și Dumitru Protopopescu, al căror mandat expiră la 31 Decembrie 1904 și unul în locul rămas vacant prin încetarea din viață a d-lui George C. Philipescu, al cărui mandat expiră la 31 Decembrie 1905, și rezultatul votului a fost următorul:

Votanți 253.

2355 voturi exprimate.

Au intrunit:

D. Ion Kalinderu 2335 voturi.

D. Dumitru Protopopescu 2315 voturi.

D. Eugeniu Stătescu 2281 voturi.

D. președinte Procopie Casotti a proclamat de d-nii: Ion Kalinderu, Dumitru Protopopescu și Eugeniu Stătescu, membri în Consiliu; cei d'ntâi doi pe un period de 4 ani, începători de la 1 Ianuarie 1905 și cel d'al treilea până la 31 Dec. 1905, adică pe restul periodului cât mai avea a funcționa predecesorul său, George C. Philipescu.

Ședința s'a ridicat la orele 3 jum. pm.

Directiunea.

Legea pentru controlul imigrării în Anglia.

Anglia și-a făcut mult timp o fală din înlesnirea ce oferea ori-cui de a veni să se stabilească și să se bucure la ori-ce ocaziune de protecțiunea largă ce instituțiunile ei oferă într-adevăr activității și libertății individului. Țara liberă și deschisă, ea zicea că ori-cine poate veni și trăi după felul său, neoprit și nesupărat de nimeni. În toată jumătatea întâia a secolului trecut, și mai târziu chiar până acum vreo 20 de ani aceasta era în Regatul-Unit, punctul de vedere general, și s'ar fi mirat mult Englezii, căror li s'ar fi zis că un asemenea regim va fi părăsit.

Toți învinșii din numeroasele războaie civile de pe continent, știau că din momentul când izbuteau să calce pe pământul britanic, erau la adăpostul orî cărei urmăririi și orî cărei extrapițiuni.

Acolo găsiră adăpost și Kossuth și Patruzece și optiștii germani și austriaci, exilații francezi din 1830, 1848, 1852, fugarii comunei din 1870, acolo se refugiară patrioții italieni ca Garibaldi, Mazzini, etc., dintre care unul dete Angliei pe una din gloriile artei sale, pe Gabriel Dante Rosetti, creatorul școalei prerafaliste.

Cu timpul însă începură să vie regulat în Anglia meseriași și funcționari de bancă clerks, permanți atrași de salariile mai mari ce se plătesc în Anglia, și întrebuițați cu plăcere de patronii englezi din cauza spiritului lor de exactitate și de muncă. Din aceștia mulți se contopiră cu Engezi și unii din fi lor au ajuns la situațiuni înalte, precum sunt fostul ministru Goschen, lordul Milner, guvernatorul Africii de Sud și mulți alți. Atunci pentru prima dată, se emise ideea de a respinge imigrarea, de a exersa oare-care contol asupra ei. Mai în urmă însă, cam pe la 1879—80 începură să vie în număr mare Evreii din Rusia și din Galiția, care se grupară la Londra în East end, unde transformară cartierele sărace în adevărate ghetto. În alte orașe mari ale Angliei se petrecu acelaș lucru.

Atunci se iviră voci din ce în ce mai numeroase și mai imperioase cari cereau oprirea imigrării. Englezii nu voiau să lase să se stabilească pe neașteptate la ei o populațiune eterogenă, înapoiată și nedorită, după eufemismul ce-l întrebuițează adesea. Guvernele atât liberale cât și chiar cele conservatoare ezitară mult să renunțe la o tradițiune cu care să fâlise mult timp Anglia, dar cererea opiniunii publice deveni imperioasă. Acum camera comunelor a votat în prima citire fără discuțiune și cu o majoritate enormă o lege care enumără mai multe categorii de oameni care pe viitor nu vor mai avea dreptul să intre în Anglia. Cei cu boale cronice sau contagioase, debilitați, oameni fără meserie precisă sau avere, condamnați, cei cari nu vor putea să dovedească cum au trăit în trecut, vor fi oprii de a călca pe pământul Angliei. Iar străinii care vor fi condamnați la închisoare în Anglia, vor fi expulzați după terminarea pedepsei lor; inovațiune mare în Anglia!

Acum când Anglia recunoaște necesitatea de a controla stabilirea străinilor la dînsa, putem spera că nu vor mai repeta așa de ușor ca în trecut englezii acușările de nedreptate ce adresa României de câte ori aceasta lua vre-o măsură de control ori de precauțiune față de unii străini.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 13 Aprilie 1904.

— Paștile în Arad. Ca în tot anul, așa și de astă-dată sărbătorile sfintei învieri au fost pentru Români aradani un prilej de înălțătoare manifestație către legea strămoșească. În amândouă zilele catedrala episcopescă părea strîmtă pentru numărul credincioși. Duminecă, în ziua întâiu de Paști, a oficiat P. S. Sa Episcopul I. I. Pap, asistat de P. C. Sa R. R. Ciorogariu, de protopopul V. Beleş, de preotul T. Vașan, capelanul G. Bodea și protodiaconul Dr. I. Suci. P. S. Sa Episcopul a rostit

o predică avântată, care a făcut o profunda impresie. P. S. Sa după-ce din patimele și învierea Domnului nostru Isus Cristos a căutat să scoată învățături de urmat în viață, s'a ocupat de viața actuală creștinească și cetățenească a credincioșilor bisericii noastre, combătând pe apostolii mincinoși cari caută să slăbească biserica lui Cristos ear pe cetățeni să-î zăpăcească cu tot felul de vorbe deșarte și făgădueli de neîmplinit.

Poporul a făcut calde ovații veneratului prelat.

A doua zi de Paști a ținut predică dl Traian Vașan, care și de astă-dată a dat dovadă că într-adevăr: are drept să fie socotit ca unul dintre cei mai de valoare preot și predicator în eparchia Aradului.

✓ **Concertul Dima-Popovici, după-cum suntem informați, va atrage lume multă la Arad. Românii din jur țin să fie toți de față la festivalul artistic. Cât despre cer din Arad, credem că nu va lipsi unul singur dela concert. E, într-adevăr, rar prilejul ce ni-se ofere, căci de când au mai fost p'aici iubiții artiști, noi Românii n'am mai avut o asemenea sărbare.**

Cei cari țin să aibă bilet, să se adreseze din vreme, chiar de p'acum, la librăria P. Simtion, strada Deák Ferencz.

Călătoria împăratului Wilhelm. Se telegrafează din Berlin: Împăratul Wilhelm II se va duce din Sicilia în Grecia, ear de-acolo la insula Corfu, unde probabil va fi vizitat de regele Oskar. La rîntoarcere împăratul va debarca în Antwerpen și d'acolo va pleca spre Bruzela, ca să facă vizită regelui Leopold. Dar această vizită se va întâmpla numai prin Maiu.

Președintele Loubet în Roma. Președintele republicei franceze, Loubet, va sosi în în 24 l. c. în Roma. În 25 va fi masă festivă la Qurinal, unde vor ținea toast regele Victor Emanuil II și moștenitorul de tron al Italiei. În 26 va avea loc o mare revistă militară, ear seara se va face iluminatiune. Dumineca în 27 l. c. președintele Loubet va pleca însoțit de regele Italiei, la Neapoli, unde se vor întâlni și flotele Italiei și Franței. Se crede, că încă și flota engleză din Mediterană va apărea în golful Neapoli spre a saluta flota franceză și italiană.

» *Osservatore Romano*, ziarul oficios al Vaticanului, scrie că în Vatican nu se crede, că Loubet va fi primit de Papa, care e informat de toate pornirile anticatolice din Franța și regretă situația de acolo.

— Răspuns la o întîmpinare. Ni-se scrie din Năsăud:

„Numărul 62 al „Tribunei“ ni-a adus o surprindere neașteptată. Dl adv. Nicolau Nilvan răspunde la un articol unde d-sa nu e cu nimic atins și în chestia tractată e mai puțin competent. Vreau pe scurt să răspund d-lui Nilvan.

1. Chestia cu școlarul „buctat“ — pe care nu o prea crede dl Nilvan — dar protejat, e adevărată și s'a petrecut așa cum s'a scris în Nrul 56 al „Tribunei“. Vom mai aștepta puțin doar doar va veni o altă întîmpinare din locul competent ca și noi să ne putem provoca la martorii.

2. Nu numai cazul prim, dar mai vîrtos al doilea e un abus de putere nemaipomenit de grav, căci prin dînsul s'a rîmicit o decisiune care s'a adus sub presidența lui Gheție, a două s'a ofensat și știrbit autoritatea respectivului profesor. Dealtfel Gheție mai are și alte casuri de abus de putere, căci chiar dl Dr. D. Ciuta în o ședință a comisiunii fondurilor graniță-

rești din luna Decembrie 1902 a înaintat un strașnic protest în scris contra purtării lui Gheție.

3. Să știe dl Nilvan că la liceele din țară — deci și la Năsăud — e practică, că școlariilor mai s'abl — în special celor ce absolvă clasa a patra — li-se dă *din grație* câte un „suficient“ cu condiția să părăsească respectivul institut, căci se pot aplica la multe cariere practice, ceea ce nu înseamnă „consilium abeundi“.

Orî cum s'ar încerca dl avocat să apere pe Gheție, el negru rămâne și nepotrivit pentru o poziție ce numai prin nedreptate a ocupat-o. Apoi a descrie fapte petrecute, cred că nu înșamnă a fi orbit de patimă nici a ofensa tocmai pe... Gheție. La alte frase cam pișcătoare ale dlui Nilvan nu voi răspunde pe același ton, căci stima față de d-sa mă oprește a face aceasta.

La postul de director la liceul din Năsăud au competit Dr. Ioan Raftiu dela Blaj; Gheție dela Năsăud și un oare-care Șimon, fost profesor la Gherla. Nici un profesor grănițer și vrednic dela Năsăud.

Luna Mafu ne va aduce o grea și dure-roasă veste, ceea-ce va înșemna finea liceului din Năsăud, ca institut de cultură română.

Bravi grănițeri și patroni!

Un grănițer.

Moartea ex-reginei Izabella. O figură mult amintită a istoriei moderne, ex-regina Spaniei, Izabella, despre a cărei boală s'a mai scris prin ziare, după-cum se telegrafează din Paris, a murit acolo Sâmbătă la orele 9 și 45 minute înainte de amiază.

— **Dela Reuniunea femeilor române din Sibiu.** Această Reuniune a decis înființarea unei școale pentru economia și industria de casă. În acest scop dorește a specializa două instructoare una în economie și alta în industrie (croit, cusut, tors, țesut, împletit cu mașina, brodat etc.) de casă. Cea dintâiu va avea să cerceteze cursul susținut de „Reuniunea femeilor evanghelice din Sibiu“, cea din urmă — având deja oare-care calificare specială — un curs de 11 luni la Szövőipari szakiskola din Késmárk, pentru care va fi a se exopera permisiune ministerială. Pentru acoperirea speselor împreunate cu cercetarea cursului de economie casnică comitetul Reuniunii a votat un stipendiu de kor. 800 — iar pentru acoperirea speselor împreunate cu cercetarea cursului industrial un stipendiu de kor. 1000. — Reflectantele, cari doresc a obține unul din acestea stipendii, să-și înainteze cererile, conform concursului publicat în ziarul nostru, până cel mult la 31 Maiu a. c. st. n.

După informațiile noastre stipendiatele vor fi obligate a intra și rămâne cel puțin 5 ani în serviciul Reuniunii ca instructoare pentru economia, resp. industria de casă, având a primi o remunerație anuală de câte kor. 800, — locuință liberă și întreagă întreținere. Se vor putea absolve dela acest angajament și înainte de termenul indicat în cas de căsătorie, dar vor avea să anunte aceasta cu 1/2 an înainte și se restituie stipendiu.

Reflectantele nu pot fi mai tinere de 20 ani și au să dovedească, că vorbesc bine românește și ungurește sau nemțește. Vor fi preferite reflectantele, cari au deja calificarea specială, în-deosebi stipendiu al doilea se poate conferi numai unei reflectante, care a cercetat deja un curs de industrie casnică.

— **Viitorul Ardealului.** Noul ziar guvernamental din Cluj, „Nemzeti Hirnap“ abia a eșit din găoace și deja își desfășură cu mare avânt planurile sale referitoare la viitorul Ardealului. Sub titlul de mai sus, se jeluște amar asupra decadenței maghiarismului din Ardeal. Odinioară Ardealul era cetățuia maghiarismului, ear astăzi Maghiarii au dat îndărăt și ca număr și ca importanță. Genialul autor al articolului însă crede, că starea Maghiarilor încă nu e desperată, căel guvernul poate să facă mult pentru întărirea lor. El indică chiar și căile, pe cari va trebui să purceadă guvernul, anume: Să caute a forma din centrele culturale maghiare deja existențe și centre economice și comerciale, ear în părțile locuite de nemaghiari să propage cultura maghiară. Eată panaceea pentru toate miseriile, de cari suferă populațiunea: „Propagarea culturii maghiare!“

— **Dela Brașov „Gazeta“ de Duminecă serie:** Cu trenul de azi după prânz a sosit din București în Brașov dl Iosif Vulcan, care în calitate de membru al „Academiei române“ luase parte timp de mai multe săptămâni la lucrările sesiunii Academiei române în București. Membrii brașoveni ai secțiunii literare ai „Asociațiunii“ și ai comitetului societății pentru fond de teatru român, avisași despre sosirea d-lui Vulcan, s'au întrunit la orele 3 în edificiul gimnasiului nostru, pentru a rezolva sub presiunea d-lui I. Vulcan, agendele curente ale acestor corporațiuni.

Despre decursul desbaterilor urmate în ședința secțiunii literare a „Asociațiunii“ am aflat următoarele: S'a discutat și s'a stabilit un nou articol; „Să ne îndreptăm limba“, care va apărea în proximal număr al revistei „Transilvania“. Dl prof. Andreiu Barseanu și încă un membru corespondent al secțiunii literare au fost însărcinați cu pregătirea a două disertațiuni pentru viitoare adunare generală a „Asociațiunii“. După o desbatere amănunțită s'a decis pregătirea materialului necesar pentru trei broșuri nouă, cari au să apară în curind în biblioteca populară a „Asociațiunii“. S'a decis redactarea și publicarea unui chestionar pentru adunarea terminologiei populare române despre plug, ear și casă. Spre scopul acesta secțiunea literară se va îngriji, ca oin partea sa să se publice drept model în revista „Transilvania“ câte o descriere amănunțită a obiectelor mai sus înșirate.

În ședința comitetului „Societății pentru crearea nului fond de teatru român“ a fost la ordinea zilei raportul casarului societății. Raportul a fost luat la cunoștință.

La ședințele aceste au participat d-nii I. Vulcan, V. Onișiu, A. Barseanu G. Dima și Dr. I. Blaga.

— **Profesorul Koch spre casă.** Profesorul Koch vestitul bacteriolog german, după-cum se depeșează din Londra, Mercuri a plecat din Bulavajo Africa de sud, spre casă Profesorul Koch a petrecut câți-va ani în Africa de sud, ear acum se reîntoarce acasă spre a-și continua scrutările bacteriologice.

— **Directorii de bancă defraudanți.** Se depeșează din Paris, că trei membrii din direcțiunea băncii „Banque Centrale de Credit-Mobilière et Industrielle“ au fost deținuți pentru defraudări, ear banca a fost închisă. Institutul acesta se ocupa cu finansarea întreprinderilor industriale din străinătate și într'alte fabrica de oțel din Hamburg și uzinele de fel din Geneva erau în regiul său. La o revisiune fugitivă a cărților băncii s'a constatat o lipsă de 300.000 franci, dar suma defraudată, după-cum să vestește, este cu mult mai mare.

— **Profesor de universitate ucis.** Din Petersburg se telegrafează: Profesorul universitar din Moscova Ivanov a fost aflat ucis pe stradă. În buzunarul său a fost aflată o hârtiuță pe care era scris: *Tribunalul partidului revoluționar l'a condamnat la moarte pentru spionaj, din cauza că a tradat pe mulți luptători, cari au îndurat moarte de martir în mâinile călăilor țarului.*

— **Greva cofetarilor din capitală.** Din Pesta se scrie: De Duminecă toate cofetăriile sunt închise, din cauză că aproape 320 calfe au sistat lucrul în 60 de ateliere, declarând grevă generală. Cartierul lor este parcul orășenesc, unde așteaptă plini de încredere izbând. „Soțul de principii“ din Viena și Paris li-au promis telegrafice spriginul material. De alt-cum s'au provăzut ei cu cele bănești pe tot timpul *resistenței pasive* Fiecare grevist necăsătorit primește la zi o coroană, ear cei căsătorii i cor. 60 fil. ajutor. Afară de asta sunt spriginii și *din partea publicului*. Apoi așa, negreșit că vor învinge. Numai una nu înțelegem noi, cum de și acești oameni, cari au o vjeață atât de dulce, se pot plânge de amarul vieții?

— **„Vinerea patimilor“.** Institutul de arte grafice și editară „Minerva“ din București, din ale cărei ateliere în timpul din urmă au eșit lucrări de o execuțiune artistică neîntrecută în analele tipografiilor române, a avut fericita inspirație să se gândească și la popularizarea oprelor de valoare ale picturii naționale. Inceputul l'a făcut cu cunoscuta pânză a lui Th. Aman „Vinerea Patimilor“, reprezentând ocolirea cu sfântul epitaș a bisericii Stavropoleos din Bu-

curești. În fund se vede intrarea bisericii cu pilastri lucrați de mâni măestre. Fețe evlavioase, cu preotul în frunte, înconjură biserica. Asupra pereților se proiectează flacăra torțelor. Toată înșemnătatea și solemnitatea acestei sfinte zile a cuprinsă în pânza răposatului pictor. Popularizarea unei asemenea opere are o îndoită valoare nteiu ea face cunoscut pe autorul ei, un muncitor foarte valoros și la timpul său străduitor de a ridica nivelul artei picturii. Al doilea ea poate avea o influență bună asupra sufletului orî căruil creștin, căci o pictură măeastră înaltă tot-deanua ochii sufletești ai privitorului spre un ideal. În creșterea poporului nostru pictura a fost nesocotită până acum. La țară, iconarii ruși au răspândit icoane imposibile, ear zugrăvii de răspândii au umplut pereții bisericilor cu sfinți cu gura strâmbă. Este timpul suprem ca să se producă o reacțiune în contra acestor pseudo-sfinți și să se întocmească opere de artă, de care avem un număr frumșel. Institutul „Minerva“ își va dobândi merite deosebite pântru înbunătățirea gustului public, dacă va reuși să răsbată cu tablouri dea ceste și să le popularizeze la țară ca și la oraș. Și nu numai momente din viața religioasă a poporului; necesar ar fi să se cunoască și alte producțiuni de ale pictorilor noștri. Copii bune, atârinate în școală, biserică și în casele fie-căruia își pot îndeplini frumoasa misiune. Inceputul e foarte bun: să sperăm că va continua tot astfel, întâmpinând cuvenita bunăvoință. Prețul unui tablou este de lei 2 și se află de vânzare la toate librăriile și la institutul de arte grafice și editură „Minerva“, București, strada regală, 6.

— **Un „profesor“ contra religiei.** În numărul 2 al revistei „științifice“ maghiare „Világosság“ (!) a apărut un articol asemenea „științific“ din peana unui biet profesor dela gimnasiul superior al cercului VIII din Budapesta, cu numele Pósch I. Acest domn pedagog, luminat probabil de razele liberalismului ireligios maghiaroidan, și cunoscut din scandalul dela Szolnok (când adecă „savantul“ profesor earăși scriind ceva înainte cu câți-va ani contra religiei, a fost mutat la Pesta la gimn. din cerc VIII., ca recompensă pentru scrierile sale scandaloase în loc să-l fi pedepsit vestitul Wlassics după merit), debitează în un nou articol intitulat: „Vallás és szintvallás“ (Credință și mărturisire), în care îndeamnă cu mult cinism pe „liberii cugetători“ să se desbrace de preocupățiunile confesionale, mărturisându-se pe față interconfesional. Decî nime să nu asculte de sentimentele inimii sale (!), să nu îi pase intru nimic de nici un motiv impedicator, orî alte cauze superioare, ci să urmeze liber, fără teamă șoapțelor internului său, lăpădându-se de confesiunea, în care s'a născut și a fost crescut, de oare-ee prin „numărul credincioșilor“ numai câștigă confesiunea și să întărește în detrimentul lor, al credincioșilor.

Însă înțeleptul profesor, atunci, când îndeamnă și încurajază pe alții la atare pas, n'are cutezanța a se mărturisi și el pe față interconfesional, deși este un „spirit liber“ căci se ascunde vitejește în tufă sub pseudonim. — În atari mâni e depusă în Ungaria instrucțiunea publică și creșterea tinerimei. Mai poate fi atunci mirare, dacă curentul ireligios crește mereu, răpind cu sine în virtej chiar și indivizii, cari de alt-cum ar fi fost destul de tari, pentru a rezista ispitei necredinței?

— **Un memoriu a lui Moise Nicoară,** monografie istorică, de Sever Secula profesor și referent școlar în Arad, a apărut de curind de sub tipar.

Cuprinde mai multe scrisori de interes istoric și cultural, adresate de Nicoară din București, jumătatea primă a veacului XIX, unor fruntași ai vieții românești din părțile aradane, precum și jalba Românilor ungurenii adresată Împăratului, la anul 1884, pentru a li-se da episcop român în Arad.

Interesantele documente ce cuprinde această lucrare sunt însoțite de un studiu istoric al autorului, asupra luptelor naționale și bisericesti ale Românilor ungurenii, dela mijlocul veacului XVIII până în zilele noastre.

Expunerea e avântată, scrisă cu multă căldură. Obiectivitatea istoricului o dovedesc notele și adnotațiunile.

Ca execuție tehnică, tiparul e frumos, hârtia fină, ear în fruntea volumului vedem portretul lui Moise Nicoară, frumos reușit.

Prețul unui exemplar 1 cor.

Se poate comanda direct dela tipografia diecesană din Arad (strada Révai) trimițându-se prețul prin mandat postal și taxa de timbru.

— **Durere de stomac.** *Sgârciuri de stomac, catar greu de stomac*, la boale de stomac învechite și împotriva lipset de ape, tit, mijloc sigur. *Purgativ sigur, inerția cronică a intestinului gros, la lipsa de scaun purgativ fără dureri*, este tea întăritoare de stomac „*Centauria*“ a farmacistului *Kossuth*.

Cutia de probă 1 cor. 20 fil.
Cutia mare . . . 2 cor. — —

In contra tusei, catarului (troahnă) răgușelii, flegmei și iritațiunigătului este de un efect eminent, pastilele de pept »*Senega*«. Prețul 1 cor. Se pot căpeta în farmacia la »*Maria Fecioară*« a farmacistului *Kossuth Pál*, Arad, piața Boros-Béni Nr. 15.

Mulțumite publice.

Dar bisericesc. Marinimosul domn *Siemeon Dragomir* și soția sa *Regina*, notar cerc. în *Gurasada*, conduși de iubire și zel pentru sf. biserică, pe lângă alte multe daruri, au cumpărat 2 sfeșnice de argint *China* pentru prestol cu prețul de 50 cor. Le mulțumesc pe aceasta cale pentru darul făcut, rugând pe Dumnezeu să le răsplătească din visteria nesăcată a darurilor sale cerești și dorind ca să aibă cât de mulți imitatori. In numele comitet. parochial. *Gurasada*, la 25 Martie 1904. Romul *Jacob*, preot gr.-or.

Credincioșii noștri de aici: *Petru Bocșa*, *Petru Pelea*, *Onuțiu Popoviciu*, și v. d. *Marița Ștepan* voină a-și manifesta iubirea față de locașul lui Dumnezeu și prin faptă: fie-care a dăruit sfintei biserici câte un prapore foarte frumos. Rugăm pe Dumnezeu ca să le răsplătească inușit aceasta faptă creștinească, ear din partea comunei bis. primească cea mai mare mulțumită. *Drăuț*, la 31 Martie 1904. *George Pepa*.

— Sub-crisul în numele parochiei gr. or. rom. din *Tinca*, mă simțesc deobligat a da și pe aceasta cale expresiune mulțumitei noastre domnului *Dr. Andrei Ilie* avocat în *Tinca* și d-nei sale *Maria*, născută *Zigre*, pentru nobilul și prețuitul dar, ce au făcut bisericeii gr.-or. rom. din *Tinca*, prin cumpărarea al. două odăjdii complete pe seama bisericeii gr. or.-rom. în preț de 240 coroane. Este de nedescrisă bucuria mea și a parochienilor pentru acest dar, fiind-că lipsa acestor odăjdii se simțea de mult, ear mijloace prin cari să se poată procura nu aveau, căci și parochia e de tot slabă, fiind parochieni puțini și săraci.

Providenția divină însă se îngrijește de toți și se îngrijește și de noi, căci acum trei ani a trimis între noi pe tinărul și simpaticul domn avocat *Dr. Andrei Ilie* și d-na sa, care deschizându-și cancelaria în opidul *Tinca*, ca un fiu devotat al bisericeii noastre ortodoxe, numaî de cât a început a se interesa de biserică, și observând lipsa mai multor obiecte aparținătoare serviciului divin n'a întârziat cu denarul său a-l jertfi spre a se procura cele de lipsă.

Așa în anul 1903 a donat bisericeii un potir și o cădelniță în preț de 120 cor.

Acum încă ne surprinde foarte plăcut cu acest frumos dar, care va servi spre mărirea cultului dumnezeesc și spre întărirea credinței și alipirei parochienilor către sf. biserică, convinși fiind cât interes poartă inteligența lor pentru sf. biserică.

Doamnei și domnului donator încă le servește spre cinste.

Primească dar d-na și d-nul donator și pe aceasta cale sincerile noastre mulțumiri pentru acest dar, și jertfa adusă pe altarul Domnului, fie bine primită și răsplătită.

Tinca, 4 Aprilie 1904. *Eutimiu Blaga*, adm. parochial.

Institutul „*Auraria*“, cassă de economii societate pe acțiuni în *Abrud*, dela înființarea sa a fost cel mai generos sprijinitor al școlii de fetițe din *Abrud* susținută de Reuniunea femeilor

române din *Abrud*, *Abrudsat* și jur, votându-i an de an sume considerabile ca ajutor.

Consecvent în marinimositate, numitul institut și anul acesta a votat pentru crearea unui fond de clădire și pentru alte scopuri ale susnumitei școle de fetițe frumoasa sumă de 1700 coroane.

Pentru acest dar însemnat, prin aceasta aducem cea mai adâncă mulțumită atât direcțiunei cât și generoșilor acționari ai institutului „*Aurariei*“.

Asemenea mulțumită exprimăm și direcțiunei și acționarilor institutului „*Doina*“ din *Câmpeni*, care încă, an de an, ne-a împărțit de ajutor, și în anul acesta ne-a votat o sumă de 100 cor. *Abrud*, în 5 Aprilie 1904

Pentru comitetul Reuniunii femeilor române din *Abrud*, *Abrudsat* și jur *Ana Filip*, presidentă.

Până acuma am primit următoarele liste dela dl *Pache Ionescu* avocat *București* 100 cor. pe lista nr. 243, dela *Creditul Fonciar rural București* 100 cor. pe lista nr. 453, dela dl *Grig. Halip*, prof. *Cernăuți* 20 cor. pe lista nr. 12, dela dl *Const. Cosovici* prof. *Suceava* colecta făcută de D-sa 17 cor. ear pe lista nr. 107, dela dl *Dr. Animpodist Dachevici* prof. *Suceava* 5 cor. pe lista nr. 108, dl *Dr. George Mihuta*, prof. *Suceava* 5 cor. pe lista nr. 109 și dela dl *Grig. Prailovic*, *Viena* 5 cor. pe lista nr. 84. La un loc 252 cor. Dela dl *Dr. Dregescu* din *Craiova* un exemplar de nuvele în totdeauna „*Desmostenrea*“.

Comitetul soc. Club Rom. exprimă și pe această cale tuturor donatorilor cele mai profunde mulțumite. *Viena*, 30 Martie 1904. A. Roșca, secretar. G. V. Lencu, vice-preș.

Onoratul Institut de credit și economii „*Timișana*“ din *Timișoara* a binevoit a destina pentru școala gr. or. confesională 20 coroane. Exprimăm și pe calea aceasta sincerile noastre mulțumiri. *Gaiul-mic* la 1/IV 1904 *Zaharia Latsco*, preot ca președinte com. paroch.

Cu ocaziunea petrecerii din *Februarie* n. a inteligenței române din *Comoriște*, au binevoit a suprasolvi următorii P. T. Domni: *Ioachim Dabiciu* preot *Forotic* 2 cor. *George Ștefan* proprietar de pământ din *Coștei* 2 cor. 20 bani, *Paun Eva* din *Forotic* 3 cor. 50 bani. Familia *Moise* notar com. *Macoveș* 2 cor., *Peteanu* preot, *Chirnecea* 2 cor. *Cornel Anca*, neguțator *Greovaș*, 1 cor. 20 bani, *Ioan Andrei*, *Forotic* 1 cor. 20 bani, *Iacob Girboni* loc 2 cor. *Balei Comoriște* 50 bani; *Kohn* loc 2 cor., *Pavel Frențiu* învățător *Agadicu* 1 cor., *L. Dabiciu* inv. 80 bani. Primească On. contribuenții, precum și cei cari prin participarea au contribuit la succesul moral și material, mulțumite noastre sincere. Venitul petrecerii a fost 113 cor.

Comoriște, la 4 Martie 1904.

Comitetul aranjator.

Bibliografie.

Compoziții corale.

Sub acest titlu „*România Musicală*“ din *București* (anul XV Nr. 9 și 10) publică următoarea recensiune, eșită din pana directorului său: „Am primit două fascicule de compozițiuni corale, coruri bărbătești, una pe motive populare și alta religioasă, lucrate de dl *Trifon Lugojan*, profesor de musică la Seminarul ortodox român din *Arad*.”

Luate în general, compozițiile d-lui *Lugojan* merită toată atențiunea din partea aceloră, cari cultivă musica corală. Dacă întrăm puțin în amănunte, cum și în ce privește forma, am avea de făcut oare-cari obiecțiuni.

Prima fascicolă de cântece populare cuprinde: 1. *Calea Mândrei*; 2. *Dorul* și 3. *Doina*. În *Calea Mândrei* am fi preferat ca tenorii, în acompaniament, să fie dispensați de contratinpi, cari nu aduc nici o înfrumșetare, dar în schimb aduc dificultăți în execuțiune. Apoi am fi renunțat la multele modulațiuni treptate și crescânde într'un cadru relativ mic, ne-am fi servit de mai puținie artificii artistice și am fi căutat a pregăti mai mult trecerea din *re minor*, în tonul principal, sol major.

În mica *Doină*, dl *Lugojan* a întrebuințat cam multă artă, în combinări de acorduri, într'un

cadru melodic așa de mic, dar acestea nu împedică de a fi aceste compoziții interesante.

Fascicola a 2-a cuprinde o compoziție religioasă, *Invierea*, pe cuvinte de *Eminescu* și *Cristos a înviat!* În această lucrare, de o întindere destul de mare, dl *Lugojan* a avut un câmp mai larg, pentru a-și desvolta cunoștințele teoretice musicale. Într'adevăr, despre această lucrare se poate judeca mai bine și recunoaște cultura musicală ce posedă dl *Lugojan*. Avem însă de observat, în special la compozițiunea *Invierea*, o înlăntuire de combinări ritmice, cu o armonie foarte variată; după-ce, însă am cântat piesa întreagă, nu mi-a rămas întipărit nici unul din motivele din cari este alcătuită. Și acest lucru se poate atribui faptului că dl *Lugojan* nu i-a dat o formă în care să precizeze cel puțin un motiv melodic principal, în jurul căruia să brodeze desvolțări artistice, ci a întrebuințat tot lucruri noi.

lată pe scurt, ce am avut de obiectat asupra compozițiunilor d-lui *Lugojan*, compoziții, cari de alt-fel sunt lucrări serioase și pot sta alături cu ori-cari compozițiuni de felul lor.

Ne place a crede, că dl *Lugojan* ne va procura plăcerea de a-i vedea și alte compozițiuni, când, de sigur, va ține seamă de amicalele noastre observațiuni.

Avem nevoie de lucruri bune, atât pe terenul muziceii populare cât și pe acel al muziceii religioase.

C. M. Cordoneanu.

A apărut:

„*Moda Nouă Ilustrată*“ Nr. 33 (anul II-lea) cu o bogată variație de noui și cochete toalete: de plimbare, rochie de etamină, manta *Ludovic XIV*, toalete pentru vizite, rochiile pentru fetițe, costum marinar, pălării ultima noutate; portejournaux, cuverturi, margini festonate pentru batiste, etc. etc.

Cronica Modei, *Buduarul* femeilor, (Păr arămiu-Asprimile de pe brațe). Cu *Roze*... , *Dor de ducă*, *Șacuma* însă (poezii), *Revelion*, (*Impresii de Hippolyta*) în noaptea învierii (*Nuvelă de Paști*), *Ancheta* „*Modă Nouă Ilustrată*“ Răspunsuri la chestiunea: Ce să facă femeia când e tradată?

Sfirșitul unei urii (*Nuvelă*). Poeme în proză (de *Lucreția K.*) Sfaturi pentru bucătărie, Oameni mari despre femei, Cea mai mică femeie din lume, Procesul unei artiste, Cugetări, Poșta Medicului, Jocuri recreative, Poșta redacției.

Tipar gratuit; Jacheta de primavara. Premii de mare valoare acordate abonatelor, *O Pianină* în valoare de 1000 lei. Premii pe luna Martie: Piese muzicale, fotografiile *Mignon* sau pe cărți poștale, volume literare, Cărți de vizită. Prețul 20 bani numărul.

A apărut:

Reforma învățământului superior teologic în institutul gr.-or. din Sibiu. Propunere și Proiect de Regulament prezentate Prea venerabilului Sinod arhidieceșan de *Greg. Pletosu* protoiereu, deputat sinodal.

— **Coruri bărbătești**, cvarteturi de *Trifon Lugojan*:

1. *Calea mândrei* și *Dorul*, 1 — cor.
2. *Invierea* (poesia de *Eminescu*) — 2 cor.

De vânzare la librăria *Petru Simțion* în *Arad* și la autor (profesor seminarial).

Petreceri.

Societatea rom. de cântări și musică în *Caransebeș* va da concert împreună cu reprezentațiune teatrală la *Dumineca Tomei*, 4/17 Aprilie a. c. în sala mare a otelului „*Pomul verde*“, la care invită cu tot respectul Comitetul. Inceputul la 8 ore sara. Intrarea: Rang I (șir. 1—5) 2 cor. Rang II (șir 6—10) 1 cor. 60 bani. Rang III (șirul 11—15) 1 cor. 20 bani. Loc de stat 1 cor. Bilete să vînd în librăria diecesană.

Primirea în posesiune uî atelireau

pentru
reparaturî de obiecte de aur, argint și giuvaericele.

Respectuos aduc la cunoștința On. public, că am primit prăvălia pentru reparaturî de obiecte de aur, argint și de giuvaericele, ce se află în Arad, str. Széchenyi Nr. 1, sub firma **Regényi Kálmán**.

Fac tot felul de reparaturî pe lângă prețuri ieftine. Cumpăr tot felul de aur călcat și lucruri de argint pe lângă prețurile cele mai înalte.

Rugând binevoitorul sprigin al On. public, rămân cu deosebită stimă

153 6—25

CHRISTIAN JÓZSEF

ARGINTAB.

Strada Széchenyi nr. 1.

Indată efect surprinzătoriu!

Nou! Jahner-Crème fără grăsime. Nou!

Mai nou product higienic pentru înfrumșetarea și nobilizarea pielii

Efectul îndată fără exemplu consistă prin aceea, cumcă pelea obrazului, prin aceeași ușoară încordare, aceeași asemeenea unei neteziuni de marmor alb și fineță, care acū niel prin un alt mijloc de înfrumșetare nu s'a dobândit.

Un mijloc de înfrumșetare prin însușirea aceasta cum e Jahner

Crème fără grăsime agitează în tot locul o sensatiune insuficientă. Mai perfect pe terenul pentru îngrijirea înfrumșetării. Nestricăcios! la moment efect.

Pe timpul întrebuintării dispar peste galbene, bube de înferbințări, bubite, sgrăbunțe și altele pentru necurățirea pielii.

Netezește sbărcituri și semn de bubat, acordă însuși la persoane mai bătrâne o culoare de obraz jună proaspătă și grațioasă; obrazul, grumazul, brațele și mâinile conservă o frumșeță frapantă și o culoare dragostoasă.

Jahner-Crème fără grăsime să poate mai virtos ziua cu succes a se întrebuința. Nu conține nici argint viu, nici plumb. 1 tegulă 1 coroană.

Jahner săpun. Acest săpun servește spre conservarea și nobilitarea pielii, este liber de orice aspreală și exercită influința cea mai binefăcătoare asupra pielii. La întreținerea Jahner-pomadeli trebuie mai întâiu să spălăm cu acest săpun, prin ce efectul pomadeli se menținează foarte esențial. 1 drb. 60 fleri.

Jahner pudor. Jahner-pudorul este nedisputaver non plus ultra a tuturor pudurilor. Este un pudor pentru bal, salon, de toate zilele precum și pentru înfrumșetarea pielii, care are însușirea nu numai de a scoperi, ci este și absolut nestricăcios. Jahner-pudorul este un product perfecționat, care în privința bunătații a fineții și a nepernișosității este asemenea ori-cărui pudor indigen și din țării externe. Pentru blondine să ia rosa s'au alb; pentru brunete (chamois, galbeniu) rosa sau alb. 1 sătună 1 coroană.

Jahner apă de gură. el ce-și spală gura regulat seara și dimineața cu Jahner apă de gură nu va avea nici-când dinți găuroși și delatură durerea de dinți. Nu se poate destina recomanda la carne burețioasă ai dinților. Tocmai așa se potrivește la dinți cu rădăcini lătinare. Un mijloc sigur contra cărnii dinților ușor sângeroase. Contra putrezirii cărnii dinților. La dureri de dinți reumatice. Foarte prețioasă este la înlăturarea respirațiunii rên miresitoare. 1 sticlă 1 coroană 40 fleri.

Jahner pasta de dinți. Liber de săpun. Mai toate persoanele cari întrebuintează pasta cu săpun conținătoare, au la marginea dinților o peatră acră cafeniu deschis; carnea dinților e moale și ușor sângeroasă! Este dară a se recomanda tuturor, cari în la valoarea dinților sănătoși și frumoși Jahner pastă de dinți fără săpun. 1 dosă 1 cor.

Jahner pomadă pentru creșterea părului. 1 Tegula 2 coroane.

Jahner esență de păr. Aceasta întărește perii deja călătinați, menținează în mare măsură creșterea și contribuie hotărît la deplina înlăturare a mătreței din cap. 1 sticlă 1 coroană 60 fleri.

Jahner vâpșeala de păr. Resultat reușit! Nu decolorează! Culoare naturală a părului! Cel mai non nestricăcios mijloc care îndată după prima întrebuintare recăștigă culoare naturală a părului înăcrunțit, alb și roșu, precum părul din barbă și sprâncene, după plac brunetă și neagră sau blondină. Aplicarea este foarte simplă și este alăturată în instrucțiunea dată fie-cărui etui. O neisbandă a coloritului după precisa instrucțiune de întrebuintare de sigur nu să întimplă.

La cumpărare să se spună apriat ce culoare se poștește (negru, brunet sau bël) pentru părul înăcrunțit. Un carton 4 cor.

Jahner apă blondină. Părul nu prea frumos bël, roșu și brunet să poate în timp foarte scurt bël-auriu colora. Apa blondina este pe deplin nestricăcioasă, finidul e fără culoare și miros, care nu colorează nici pelea, dar nici pănzăturile albe. 1 sticlă 4 coroane.

Părul alb nu să poate cu apa blondina colora. Pentru părul alb se convine numai Jahner rapsală de păr.

MIJLOC DE VINDECARE.

Tusă. Bomboane de Dr. Oppolezer. Un mijloc foarte aprobat contra catarrhului a organelor de respirat, contra tusei, răgușelei, contra gâdelării în ghit, catarrhului de plămâni, a respiraței grele. 1 sătună 80 fleri.

Fluidul pentru Rheumatism și Gicht a lui Dr. Hoffmann. Un mijloc aprobat încă de mulți ani contra Gichtului, Rheuma, dureri de nervi, Neuralgia, Rheuma, în musculi, Exudate, Ischias, Scură țirea unor membre, înțepenirea musculilor și coardelor chilaviturilor și durerilor din crucea spatelui. 1 sticlă 80.

Pilulele curățitoare de sânge a lui Dr. James. Pilule acestea curătesc sângele, iritează activitatea matelor și înaintează mișcarea scaunului, depărtează toate sucurile rele, ferea stricată și rămășițele rămase din alte beteșuguri. 1 boiță 80 fleri.

Balsam de Dr. James. Balsamul acesta încălzește rânza și sângele îngreoiat, depărtează acridunea, flegma și ferea superfluă și prin aceasta produce o mistuire proaspătă, prin urmare aduce mistuirea rânzei (stomachului) în mișcare nouă și o-cită pofta la mâncare și beutură. Balsamul acesta depărtează vânturile, sporește activitatea intestinelor, delătură ridicarea din stomach, amărăduna, greața de cap și amețiala. 1 sticlă 80 fleri.

Unsoare de rie a prof. Kaposi. Această unsoare se aplică cu bun rezultat nu numai la rio ci și la tot felul de excreșcenții a pielii. 1 tegulă 1 coroană.

141 7—16

Comand-le să se adreseze la

RUDOLF JAHNER, apotecariu.

Temesvár-Fabrio strada principală Nr. 70.

Cel mai eftin isvor de cumpărare în una din cele mai mari prăvălii de Oroloage și giuvaricale din Arad.

Pentru prețuri ne mai pomenite se pot căpăta la

Deutsch Izidor,

clasornicar și juvaergiu

Arad, strada Templom.

(Palatul minorităților).

Oroloage de aur p. bărbați dela 18 fl. în sus

"	"	dame	"	12	"	"
"	argint	"	bărbați	"	5	"
"	"	"	dame	"	6	"
"	"	"	oțel și nikel	"	2	"
Wecker	"	"	"	1'50	"	"

Oroloage cu pendulă în rate pe lângă

1005 145— aceleași prețuri.

Primește și schimb obiecte de lux, cumpără pe lângă prețul cel mai înalt posibil, aur și argint călcat.

Telefon n-ru 438.

Am onoarea a aduce la cunoștința m. on. public, că

1009 40—50

am deschis

Un atelier de tapiserie și înfrumșetare.

Ani îndelungați am lucrat în atelier de rangul întâi din Budapesta, Viena, Berlin, Brüssel și Paris, așa încât sunt în poziția plăcută de-a putea corespunde tuturor esigențelor moderne.

Primește tot felul de lucrări de brânza asta dela cele mai simple până la cele mai elegante, pe lângă prețuri moderate.

Primește eftin mobilarea de locuințe în loc și provincă. La mutări primește transportul mobilelor, precum și repararea și renovarea de mobile și mese de biliard, pe lângă prețuri eftine.

Reiner I. Gyula,

tapisier și împodobitor.

Industria de lumini de ceară

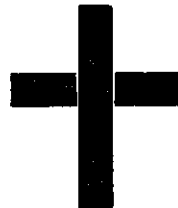
St. Antonius

L. NEUHOLD & Comp.

Timișoara.

Str. Hunyadi, Batthányi, p. Dózsa,

colț cu statu sf. Maria.

148 15—30

Fabrică de lumini de ceară artificială.

Distinsă cu premiul statului și cu lauda personală a M. S. Regelui.

■ Fără fum și fără scurgere. ■

— Continuu lumină frumoasă. —

Comand se pot face mai simplu prin postă.

Cumpărăm ceară galbină de albine.

Telefon Nr. 622.

Recomandându-ne în atențiunea On. Public și a On. preoțimi cu cele mai bune lumini de ceară din patrie.

Cu toată stima:

L. NEUHOLD & Comp.

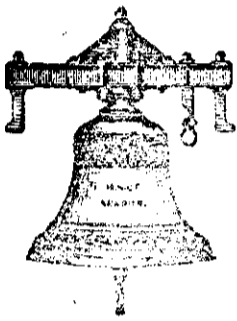
Frideric Hönig

Turnătorie de clopote și metal, fabrică de pompe, arangeată pe motor de vapor.

Arad, strada Rákoczi Nr. 11-28.

S'a fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mult ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori ce alte clopote, la turnarea unui și aceluiași clopot tare și cu sunet adânc, — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului.

Recomandă tot-odată clopote de fer ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin a căror întrebuințare clopotele se pot scuti de crepat și chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără ca să se clătine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o suprasolvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimit gratis.

7 16—25

Să primesc zidiri de case de locuit și de inchiriat și pe lângă achitare în rate.

In binevoitoarea atențiune celor ce zidesc!

Am onoare a aduce la cunoștința On. Public. că am deschis în

Arad, str. Csernovits Péter Nr. 14.

un birou pentru

Intreprinderi de zidire

Primește tot felul de comande și proiecte de zidiri: case, fabrici, biserici, școli, cripte, școale etc., în ori ce stil; primește tot felul de reparaturi și ori-ce transformare și estimare de zidiri pe lângă prețurile cele mai echitabile.

Fiindu-mi scopul a bine-merita de încrederea On. public prin praxa-mi îndelungată și cunoștințele-mi speciale pe lângă prețuri convenabile, — precum și prin îndeplinirea repede a comandei, apelez prin aceasta la binevoitorul sprigin al On. public.

154 9—25

Cu stimă:

Kondorossy Kálmán.

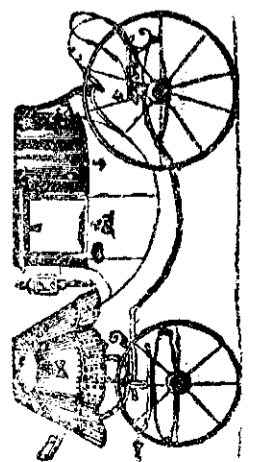
Planuri, budgete gratuite.

Nou atelier pentru fabricare de roti și trasuri!

Am onoare a aduce la cunoștința on. public din loc și din provincă, că în Arad, strada Kossuth n-rul 18 am deschis un

atelier pentru fabricare de roti și trăsuri

corespunzătoare necesităților moderne.

Îndeplinesc în acest atelier toate lucrările și reparaturile corespunzătoare solide și prompt, pe lângă prețuri avantajoase. Provoacă-mă la faptul că numai în fabrici de mână I. am lucrat, sunt în poziția de a putea satisface pe deplin m. on. public, pentru al cărui sprijin mă rog.

Cu deos. stimă 1068 29—30

Kiss Odön, fabricant de roti și trăsuri.

Diplomă de aur 1891. Oradea-Mare.

SCHÄFFER JÓZSEF

compactor. 1045 104—

ARAD, Strada Tabajdy Károly.

Execută tot felul de

lucrări de compactorie

dela executarea cea mai simplă până la cea mai de lux. — Comandele din loc și provincă se efectuează prompt și punctal. — Lucru bun și solid. Prețuri moderate. Serviciu punctal.